

Abeceda? To sa nedá. Ale čoby! Žiadna veda!

2. SLOVENSKÁ ABECEDA

Slovenská abeceda má 46 písmen: **a, á, ä, b, c, č, d, ď, dz, dž, e, é, f, g, h, ch, i, í, j, k, l, ľ, m, n, ň, o, ó, ô, p, q, r, ř, s, š, t, ť, u, ú, v, w, x, y, ý, z, ž.**

Základné písmená abecedy: **a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z.**

Z týchto základných písmen sa pridávaním znamienok a kombináciou písmen vytvorili znaky pre všetky hlásky v slovenčine.

Samohlásky sa označujú písmenami: **a, á, ä, e, é, i, í, o, ó, u, ú, y, ý.**

Spoluhlásky sa označujú písmenami: **b, c, č, d, ď, dz, dž, f, g, h, ch, j, k, l, ľ, l, m, n, ň, p, q, r, ř, s, š, t, ť, v, w, z, ž.**

Medzi znakmi pre spoluhlásky nachádzame aj zložkové znaky: dz, dž, ch.

Dvojhásky sa označujú spojením dvoch písmen: **ia, ie, iu** a písmenom **ô**.

V slovenčine používame diakritické znamienka, čiže dĺžne, mäkčene, vokáň a dve bodyky: Písmená s dĺžňom: **á, é, í, ľ, ó, ř, ú, ý.**

Písmená s mäkčeňom: **č, ď, dž, ľ, ň, š, ť, ž**

Zapamätaj si pomocou básničky, ako sa slabikujú slovenské písmená:

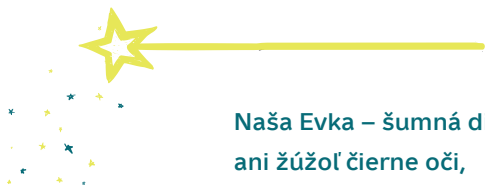
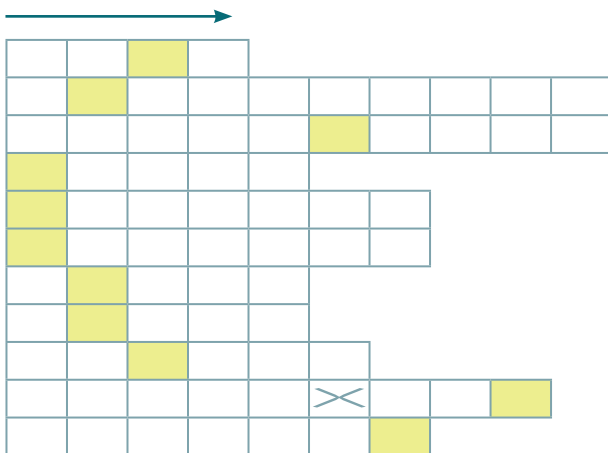
**A bé cé dé e ef gé – vysadneme na bager,
há í jé ká el em en – oprieme sa do ramien,
o pé er es té u – vykopeme dieru,
vé ix ypsilon zet – už nás tu viac niet.**

4. Napíš názvy do tabuľky podľa abecedy. Vyrieš tajničku.

zemiaky orechy šípky uhorky trnky včelí med
mandarínky nektárinky liči paprika ríbezľa

Naša Evka – šumná dievka:
ani žúžoľ čierne oči,
modrá mašľa vo vrkoči
a tie líca – ako ruža rozkvitá.
Kto neverí, nech sa Tóna opýta.

(Krista Bendová)

5. a) Vypíš z básničky slová, v ktorých sú písmená s diakritickými znamienkami.
b) Vysvetli s pomocou dospelých alebo slovníka slová **šumná**, **žúžoľ**, **vrkoč**.

Somár na ľade

Keď si v dobrej nálade
poskakoval na ľade,
tak máš lakte boľavé,
veľkú hrču na hlave.

Nechod na ľad tancovať, keď máš nohy ľavé,
nebudeš mať modriny na lakti a hlave.

Polož lavór na lavicu,
oper ľavú nohavicu.

Od blata máš fláky, tu taký a taký!

6. Vypíš z básničky do jedného riadka slová s **-ľa-** a do druhého slová s **-la-**.

7. a) Doplň slová, vyber vždy jedno z dvojice slov v zátvorke.

Kôň aj ..... majú rady ovos. Keď im dávaš krmivo, predtým im
ho ..... (osol' – osol)

Sedel na ..... obžalovaných. Po svojej ..... mal šikovného
obhajcu. (ľavici – lavici)

Moderné hudobné nástroje ..... rôzne čudné zvuky. Preto na
nich ..... radi vyhrávajú. (ľudia – lúdia)

Moja starká býva v obci Nižná ..... Chová dve kravy a jedného
..... (voľa – vola)

Môj spolužiak ..... pochádza z Ruska. Jeho obľúbeným nápojom je však ..... (Koľa – kola)

Máme v triede aj ..... Naučila ma tancovať ..... (Polku – polku)

Lúku nechali ležať ..... Stála na nej voda a v zime sa pokryla ..... (ľadom – ladom)

Otec sa ....., aby pobozkal mamu. Ale mama vraví: „Najprv sa .....!“ (ohoľ – ohol)

b) Vysvetli slovo polka.

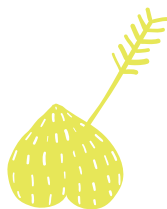
c) Prečo sa v slovách Nižná Voľa, Kola a Polka píše veľké písmeno?

PÍSMENO S VOKÁŇOM: Ô

Bez práce nie sú koláče

Pre koho je práca horká,
ostane mu z chleba kôrka.
Nesadne si za stôl
s misou plnou dobrôt.
Zapoj rozum, vôľu,
vezmi vážne školu.
Vstávaj skôr a vyskoč z lôžka,
do práce nech beží nôžka.
Rýľuj pôdu, zväžaj z hôr,
drevom, kôrou naplň dvor.
Kráčaj smelo do práce,
tvoj nôž spozná koláče.

8. Vypíš z básničky slová s **ô**, všimni si rozdiel v pravopise medzi slovami kôra, nôž a dvor, tvoj.

9. Odpíš vety. Podčiarkni slová s **ô**.

Môj brat je starší ako ja. Anka nemá súrodencov, je sama ako kôl v plote. Keď pôjde do škôlky, bude mať plno kamarátov.

10. Odpíš vety:

Včera som stretol tvojho brata. Tvoji rodičia prídu k nám? Budeme mať oslavu na dvore. Mama stvorila krásnu tortu.

11. Uhádni hádanku:

**Vidíš ten strom na dvore
s bielou farbou na kôre?
Žiadna farba hnedá, je to predsa...**

12. Odpíš text. Všimni si, že v slove **tvoj** sa píše **v**.

V obci vôbec nemôžeme šoférovať rýchlo. Mohli by sme dôjsť do istej záhuby. Kvôli tvojmu hazardovaniu pôjdeš do väzenia. Budeš tam sám ako kôl v plote.